

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. i. Epistola plutarchi i[n]strument[is] trauanu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Polícratíci de Curialiū nugis.

Incipit prologus libri quinti.

Non solēt ad vnguē grandia sine mora lustrari. Nec facile est puinciarū lōgitudinē/ & latitudinem in momēto trāscurrere. Sic res magna succincte quidem a sapiente interdū proponitur/ sed nunq̄ pfecte sub angustia nimia sermonis explanatur. Quid autem in humanis rebus maius est p̄ncipatu/ cuius officium quodāmodo omnia circuit/ implet/ & penetrat/ & quasi robore virtutis sue totius reipublice molem portat? Eius itaq; contēplatio tractū habz & morē exigit/ tū pre magnitudine sui: tum pre venustate quā in capite reipublice iocundū est omnib⁹ cōtēplari. Modesta ergo breuitate in inspiciendo corpore eius immoremur. Et quid plutarchus super hoc censeat audiatur. Nam deducta superstitione gentiliū fidelis est in sententiis/ in verbis luculentus/ & in sacrario morū tantus arbiter/ vt facile p̄ceptores traiani possis agnoscere. Si quid autē apud eum a fide diffēt/ aut moribus/ tempori potius q̄ viro ascribatur. Si enim virgilio licuit aurū sapiētie in luto enni querere: que inuidia est ea q̄ ad eruditionē nostram a gētilibus scripta sunt nostris p̄municare? His ergo omissis/ ad reliqua procedamus.

Comēdat plutarchum.

Epistola plutarchi instruentis traianū.

Cap. I.

Xtat epla plutarchi traianū istruētis que cuiusdā politice cōstitutiois exp̄mit sensū. Eadicit eē hmōi. Plutarchus traiano salutē dicit. Modestiā tuā nouerā nō appetere p̄ncipatū quē tñ sēp morū elegātia p̄mereri studuisti: quo quidē tāto dignior iudicaris/ q̄to a crimine ambitionis videris esse remotior.

Tue itaq; virtuti cōgratulator/ & fortune mee: si tñ recte gesseris quē p̄be meruisti. Alioqn te piculis/ & me detrahentiū linguis subiectū iri nō dubito/ cū & ignauiā ip̄eratorū roma nō ferat: et sermo publicus delicta discipulorū refūdere soleat in p̄ceptores. Sic seneca neronis sui merito: detrahentiū capitur linguis. Adolescētū suorū temeritas in gntilianū refundit: & socrates in pupillum suū fuisse clementior criminatur. Tu nō quid vis rectissime geres si nō recesseris a te ip̄o. Si primū te cōposueris: si tua omnia disposueris ad virtutē/ recte tibi procedent vniuersa. Politice p̄stitutiois maiorz tibi vires exscripsi/ cui si obtēperas plutarchū viuendi habes auctorem. Alioquin presentem epistolā

De Socrate/ Seneca/ et qn tiliano criminatis propter errores discipulorum.

in testē iuoco / q̄a in p̄niciē impij nō pergis auctore plutarcho.

Quid res publica s̄m plutarchum. & quid vicem anime in ipsa obtineat: aut membrorum. Caplm. II.

Equūtur eiusdē politicē cōstitutionis capitulo in libello qui iscribitur institutio traiani: que p̄ parte p̄senti opusculo curauī inserere: ita tamē vt sentētiarū vestigia potius imitaret q̄ passus verborū. Est ergo primū omniū vt p̄iceps se totū metiat & qd̄ ī toto corpe reipublice cuius vice fruaf̄ diligētē aduertat. Est aut̄ res publica sicut plutarcho placet quoddā corpus qd̄ diuini muneris b̄nficio animatur: & sūme equitatis agit̄ nutū: & regitur quodā moderamine rationis. Ea vero que cultū religionis in nobis īstituūt & īformāt & dei (ne s̄m plutarchū deorū dicā) cerimonias tradunt / vicem aīe in corpore reipublice obtinēt. Illos nō qui religiōis cultui p̄sunt quasi aīam corporis suspicere & venerari oporteret. Quis enī sanctitatis ministros dei ipius vicarios esse ābigit? Porro si cut̄ anima totius corporis habet p̄cipatū: ita & hii quos ille religionis p̄fectos vocat toti corpori p̄sūt. August⁹ cesar eo vsq; sacrorū pontificib⁹ subditus fuit: donec & ipse ne cui om̄ino subesset vestalis creatus est pontifex: & paulo post ad deos relatus est viuus. Princeps vero capitis in republica obtinet locū / vni subiect⁹ deo / & his qui vices illi⁹ agūt in terris: qm̄ ī hūano corpore ab aīa vegetaf̄ caput & regitur. Cordis locū senat⁹ obtinet a quo honorū operū & malorū p̄cedunt initia. Oculorū aurium & lingue officia sibi vendicant iudices & p̄sides p̄uinciarū. Officiales & milites manibus coaptant. Qui semper assistunt p̄ncipi: laterib⁹ assimulātur. Questores & cōmētarienses nō illos dico q̄ carcerib⁹ p̄sunt: sed comites rerū priuatarū ad vētris & intestinorū refert imaginē. Que si immensa auaritate cōgesserint: & congesta tenaci⁹ referuauerit innumerabiles & incurabiles generāt morbos vt vitio eorū / toti⁹ corporis ruina imineat. Pedibus vero solo iugiter iherētibus / agricole coaptant. Quibus capitis p̄uidētia / tāto magis necessaria est: quo plura inueniūt offendicula dū in obsequio corporis in terra gradiūtur. Eisq; iustius tegumētōrū debet suffragiū qui totius corporis erigūt sustinēt & pmouēt molē. Pedū amīcula / robustissimo corpori tolle / suis viribus nō procedet / sed aut turpiter iutiliter & moleste manib⁹ repet / aut brutorū aīalium ope mouebit. Pōnit in hūc modū more suo q̄ plurima que diligētius diffusiore tractatū prosequitur ad informationem reipublice & magistratū eruditio

Res publica quid est.

Generatio habēda religioni

August⁹ fact⁹ est pontifex vestal⁹ vt nulli subesset q̄ p̄s pontificib⁹ subiect⁹ extiterat.

Imago corporis rei publice s̄m plutarchum.